

Årsberetning 2014

Sykehusapotekene HF

Om foretaket

Sykehusapotekene HF har følgende forretningsidé:

Sykehusapotekene HF skal være sykehusets og pasientenes kompetansesenter for legemidler, og bidra til økt pasientsikkerhet. Foretaket skal aktivt bidra til at kostnadene for helseforetak og dets pasienter forbundet med legemiddelanskaffelse, -distribusjon, -produksjon og -bruk holdes så lave som mulig. Kostnadsbevissthet og kundetilfredshet skal være førende i alt vi gjør.

I henhold til foretakets vedtekter skal Sykehusapotekene HF være farmasøytisk og apotekfaglig kompetansesenter og skal drive sykehusapotek i HSØ, administrere legemiddelinnkjøps samarbeidet for de regionale helseforetakene og samarbeide med de øvrige tre sykehusapotekforetakene der dette er naturlig. Sykehusapotekene HF skal levere tjenester innen legemiddelberedskap, slik dette er vedtatt av HSØ og relevant beredskapsmyndighet. Foretaket skal drive farmasøytisk og apotekfaglig forskning, undervisning og rådgivning samt:

- leveranse av de legemidler og apotekvarer som helseforetakene i regionen bestiller.
- detaljsalg av legemidler til sykehusenes brukere og ansatte.
- produksjon av legemidler som vanskelig kan anskaffes som farmasøytisk spesialpreparat.
- farmasøytiske tjenester for å fremme faglig og økonomisk rasjonell legemiddelbruk, herunder informasjon og rådgivning til helsepersonell og pasienter.
- samordne apotekjentene i regionen, slik at helseforetakene kan yte kostnadseffektive tjenester av høy kvalitet.

Sykehusapotekene HF skal drives med sikte på å yte gode og likeverdige spesialisthelsetjenester til alle som trenger det når de trenger det, uavhengig av alder, kjønn, bosted, økonomi og etnisk bakgrunn. Gjennom oppgaver tildelt av HSØ skal Sykehusapotekene HF bidra til at spesialhelsetjenestens målsetting blir oppfylt innenfor HSØ sitt geografiske område.

Foretaket eier og driver 17 sykehusapotek per 31. desember 2014:

Sykehusapoteket Arendal
Sykehusapoteket Bærum
Sykehusapoteket Drammen
Sykehusapoteket Elverum
Sykehusapoteket Fredrikstad
Sykehusapoteket Gjøvik
Sykehusapoteket Hamar
Sykehusapoteket Kongsvinger
Sykehusapoteket Kristiansand
Sykehusapoteket Lillehammer
Sykehusapoteket Lørenskog
Sykehusapoteket Moss
Sykehusapoteket Oslo, Radiumhospitalet
Sykehusapoteket Oslo, Rikshospitalet
Sykehusapoteket Oslo, Ullevål

Sykehusapoteket Skien
Sykehusapoteket Tønsberg

Fra virksomheten 2014

Foretakets driftsmodell forutsetter at foretaket og foretakets sykehusapotek skal være selvfinansierende. Effektivitetsgevinster skal komme helseforetakene til gode, samt benyttes til videreutvikling av foretaket og tjenestetilbudet.

Omsetning og aktivitetsnivå viser fortsatt vekst og sammensetningen av omsetningen påvirkes av færre liggedøgn og økt poliklinisk aktivitet ved sykehusene. Omsetningen fra sykehusekspedisjonen ifm legemiddelleveranser til helseforetakene er økt betydelig fra 2013. Det samme er tilfellet for omsetningen fra publikumsavdelingen. Omsetningsveksten drives av overgang til dyrere legemidler. Både innen tilvirkning (produksjon) og tjenester (rådgivning) fortsetter økningen som startet i 2011, selv om veksten innen cytostatikaproduksjon har flatet ut. Vareforbruksprosenten (varekostnad i prosent av omsetning) er økt i forhold til fjoråret, grunnet vridning mot dyrere preparater med lavere margin.

Foretakets sykehusapotek viser stor størrelsesmessig spredning både med hensyn til årsomsetning og antall årsverk.

Sykehusapotekene har i 2014 hatt flere store investeringsprosjekter, og fullført oppgradering av varesalg profesjonell med installasjon av varelager-/plukkrobot ved Sykehusapoteket i Oslo, Ullevål. Arbeidet med ny renromsmodul i Kristiansand og ombygging i Skien knyttet til endoseproduksjon er i ferd med å bli sluttført. Prosjektet nytt sykehusapotek i Østfold følger fremdriftsplanen og det er gjort betydelige investeringer knyttet til apoteket. I tillegg er det fattet vedtak om ombygging av tilvirkningslokaler og installasjon av cytostatikarobot ved Sykehusapoteket Oslo, Radium.

Foretaket har et elektronisk kvalitets- og avvikssystem. Foretakets ledelse og styre har i 2014 gjennomført risikoanalyser, og dokumentert dette gjennom ledelsens gjennomgåelse. Avvik fra eksterne og interne tilsyn og revisjoner lukkes i henhold til planer.

Foretakets forskningsutvalg har som oppgave å sikre støtte og styring av forskning og utvikling i foretaket. Sykehusapotekene HF har to pågående doktorgradsprosjekter. I samarbeid med Universitetet i Oslo og Oslo Universitetssykehus HF gjennomføres et doktorgradsprosjekt som studerer effekten av å implementere IMM-modellen (Integrated Medicines Management) ved Avdeling for Generell Indremedisin på Ullevål. Første pasient ble inkludert i "the Oslo Pharmacist intervention study: Effect on ReAdmissions" (OPERA-studien) i september. Studien skal til sammen inkludere 400 pasienter, og primært endepunkt er "tid til første reinnleggelse". Prosjektet er finansiert av HSØ. I det andre doktorgradsprosjektet, "Legemidler til barn", samarbeider Sykehusapotekene HF med barne- og nyføttdavdelinger ved Oslo Universitetssykehus HF og Akershus Universitetssykehus HF. I prosjektet kartlegges bruk av legemidler til barn utenfor godkjent preparatomtale, inkludert viderebehandling av preparater på post.

Foretaket driver også annen pasientrettet forskning, av noe mindre omfang. Sykehusapotekene HF har inngått avtale med Farmasøytisk institutt, Universitetet i Oslo, om delfinansiering av en professor II – stilling i klinisk farmasi.

Det er tidligere etablert en samarbeidsavtale mellom de fire regionale helseforetakene og Sykehusapotekene HF om administrasjonen av Legemiddelinnkjøpsamarbeidet (LIS). LIS har som formål å bidra til å legge grunnlag for avtaler vedrørende kjøp og levering av legemidler etter oppdrag fra helseforetakene, og dermed redusere helseforetakenes kostnader forbundet med kjøp av legemidler. Avtalen innebærer at Sykehusapotekene HF har forpliktet seg til å stille administrative ressurser til disposisjon for samarbeidet. Sykehusapotekene har ovenfor HSØ påpekt uklare ansvarsforhold vedrørende LIS og bedt om en avklaring. De regionale helseforetakene fikk i 2014 i oppdrag av Helse- og omsorgsdepartementet om å komme forslag med til hvordan en utvidet nasjonal innkjøpsorganisasjon kan etableres. I forslaget er det beskrevet hvordan dagens enheter og ressurser på innkjøpsområdet, herunder HINAS (Helseforetakenes innkjøpsservice AS) og LIS-samarbeidet, bør inngå i en felles nasjonal struktur. De regionale helseforetakene besluttet i desember 2014 at LIS-virkomheten skal overføres til HINAS så raskt det er praktisk mulig.

Sykehusapotekene og HSØ inngikk en rammeavtale med virkning fra 1. januar 2010 i den hensikt å etablere standardiserte samarbeidsavtaler med delavtaler mellom Sykehusapotekene og øvrige helseforetak. Avtalene skal bidra til helhetlig samhandling, koordinert ressursutnyttelse og felles standarder på tvers av helseregionene, for å sikre en effektiv og sikker legemiddeldistribusjon og -bruk. Rammeavtalen fastsetter prinsipper og felles forhold for avtalene mellom Sykehusapotekene og øvrige helseforetak i HSØ. Prismodellene på varer og tjenester skal være like for alle helseforetak og pasienter. Avtalene regulerer omfang og nivå på gjensidige ytelser, kvalitet og priser. Foretaket etablerte i 2011 korresponderende samarbeidsavtaler med alle berørte sykehusforetak. Høsten 2012 ble det foretatt mindre endringer til rammeavtale med tilhørende avtaler i forbindelse med planlagt revisjon.

Fortsatt drift

I samsvar med regnskapsloven § 3 tredje ledd bekreftes det at forutsetning om fortsatt drift er lagt til grunn ved avleggelsen av årsregnskapet.

Økonomiske resultater for 2014

Foretakets driftsresultat i 2014 var 108,3 millioner kroner (2013 -2,1 millioner kroner). Av økningen fra 2013 skyldes 73 millioner kroner lavere pensjonskostnader, hovedsakelig som følge av planendring i uføreregelverket og levealdersjustering for yngre årskull. Årsresultatet i 2014 var 113,8 millioner kroner (2013 3,5 millioner kroner).

Sykehusapotekene HF hadde i 2014 en samlet omsetning på 2.876 millioner kroner (2013 2.525 millioner kroner). Av dette er 2.614 millioner kroner (2013 2.298 millioner kroner) salgsinntekter fra varesalg. Omsetningen økte med 350 millioner kroner, tilsvarende 13,9 %, sammenlignet med 2013. Dette skyldes økt andel av høykost legemidler og i noen grad økt aktivitet ved sykehusene.

Foretakets total kapital var på 718 millioner kroner pr. 31. desember 2014, hvorav kortsiktig gjeld var 365 millioner kroner. Andel egenkapital av total kapital var 49 % (45 % i 2013). Foretaket har ikke rentebærende langsiktig gjeld.

Det er en netto økning i likviditet på 59 millioner kroner i løpet av 2014. Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter utgjorde 92 millioner kroner i 2014, hvorav 47 millioner kroner kommer fra

årsresultat, avskrivninger og forskjellen mellom pensjonskostnad og innbetalinger til pensjonsordningene. Resterende knyttet til endringer i arbeidskapital og andre tidsavgrensingsposter. Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter utgjorde -33 millioner kroner i 2014, som er 15 millioner kroner mer enn i 2013. Hoveddelen av investeringsmidlene ble benyttet til prosjektet nytt sykehusapotek i Østfold, samt oppgradering/ombygging av produksjonslokaler og planlagt utskifting av medisinteknisk utstyr i apotekene. Det ble solgt anleggsmidler for 7 millioner kroner, knyttet til overføring av eierskap til bygningsrelaterte anleggsmidler fra Sykehusapotekene HF til Vestre Viken HF og Sykehuset i Vestfold HF.

Beholdning av kontanter og bankinnskudd var 141 millioner kroner pr. 31. desember 2014, hvorav 127 millioner kroner var fri likviditet.

Offentlig tjenestepensjon er tilpasset pensjonsreformen gjennom lov av 25. juni 2010 nr 29 Lov om endringer i lov om Statens pensjonskasse, lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser og i enkelte andre lover. Konsekvensene av nye uførepensjonsregler og innarbeidelse av levealdersjustering for personer født i 1954 og senere er innarbeidet i beregningen. Begge endringene behandles som planendringer og medfører en redusert fremtidig pensjonsforpliktelse. Effekten av dette innregnes som en engangseffekt i regnskapet for 2014 og har medført betydelige lavere pensjonskostnader.

Utsikter fremover

Foretaket har etablert ny strategiplan 2020. Strategiplanen er godkjent av styret i foretaket. Foretaksledelse og -styre har som en del ny strategiplan for perioden frem til 2020 angitt løsninger og tilbud som tilrettelegger for effektiv og sikker legemiddelforsyning og -bruk i alle regionens helseforetak. Strategidokumentet oppsummerer foretakets overordnede mål:

- Foretaket vil bidra til økt pasientsikkerhet gjennom bedre legemiddelhåndtering i hele pasientforløpet.
- Foretaket vil bidra til god sykehusøkonomi hvor mål og tiltak befester at sykehusenes kostnader forbundet med legemiddelanskaffelse, -distribusjon, -produksjon og -bruk holdes så lave som mulig.

For å støtte opp om dette er foretakets strategiske satsningsområder mot 2020 som følger:

- Pasient
- Kunnskap og kompetanse
- Organisasjon
- Teknologi

HSØ har i strategisk utvikling 2013 – 2020 oppsummert sine ambisjoner i to hovedområder for fremtidig fokus og ressursallokering:

- Et løft for kvalitet og pasientsikkerhet.
- Fornyingsprogram for standardisering og teknologiske løsninger.

Sammen med egen strategi vil Sykehusapotekene fokusere på disse to områdene i sitt videre arbeid og i tillegg se til at HSØ sine seks strategiske innsatsområder blir ivaretatt. Samtidig vil foretaket iverksette

tiltak for å skape økonomisk handlingsrom som sikrer nødvendige investeringer og øvrige prioriterte aktiviteter.

Opplysninger om ytre miljø

Sykehusapotekene HF har innført miljøledelse som en integrert del av kvalitetssystemet. Som et ledd i ISO14001-sertifiseringen hadde foretaket hovedrevisjon med Det Norske Veritas GL i september 2014. Revisjonen fokuserte på implementering av miljøstyringssystemet og ble gjennomført på sykehusapotekene i Oslo (Ullevål, Rikshospitalet og Radiumhospitalet), Lørenskog, Hamar, Tønsberg, Bærum, Drammen og Arendal, samt ved hovedkontoret. Foretaket ble miljøsertifisert 17. desember 2014.

Opplysninger om personalet

Foretaket hadde 661 årsverk (brutto) per 31. desember 2014, hvor hovedtyngden består av farmasøyter (249 årsverk) og teknikere (297 årsverk).

Likestilling

Sykehusapotekene HF er, som apotekbransjen for øvrig, en kvinnedominert arbeidsplass, hvor kvinneandelen i foretaket totalt er på 86 %. Styrets sammensetning er fem kvinner, hvorav tre av disse er ansatterepresentanter, og tre menn. Foretakets ledergruppe består 31. desember 2014 av tre kvinner og fire menn. Av foretakets 17 sykehusapotekere er ti kvinner og syv menn. For ledere og mellomledere samlet er ca tre fjerdedeler kvinner.

Personal- og lønnspolitikken er kjønnsnøytral. Foretaket tilbyr gode sosiale ordninger både for kvinner og menn i ulike livssituasjoner.

Tiltak mot diskriminering

Sykehusapotekene HF er opptatt av mangfold og vi fokuserer på å tiltrekke oss kvalifiserte søkerne uavhengig av alder, kjønn, funksjonshemming, nasjonalitet eller etnisk bakgrunn.

Obligatorisk tjenstepensjon

Foretaket defineres i henhold til lov om obligatorisk tjenstepensjon § 1 virkeområde ikke å være underlagt obligatorisk tjenstepensjon.

Arbeidsmiljø

Det er fokus på leder- og medarbeiderutvikling, slik at foretaket fremstår som et farmasifaglig kompetansesenter. Fra og med 2003 er det i foretaket gjennomført årlige medarbeiderundersøkelser for å kartlegge medarbeidertilfredshet og iverksette eventuelle korrigerende tiltak. Både styret og HAMU er svært fornøyd med svarprosenten på 90 % på medarbeiderundersøkelsen, og at resultatet (score) for jobbtildfredshet er på 76. Resultatene dette året viste en fremgang på alle områder. Relevante tiltak generert av 2014-undersøkelsen er iverksatt lokalt på apotekene.

Det er gjennomført flere lederutviklingstiltak gjennom året i tillegg til samlinger med alle ansatte hvor fokus har vært arbeids glede og HMS. I tillegg har positivt arbeidsmiljø og HMS vært tema på samlinger med verneombud og tillitsvalgte. Det jobbes systematisk med å utarbeide og implementere gode rutiner for HMS-området for å sikre at foretaket til enhver tid unngår brudd på arbeidsmiljøloven og alvorlige HMS avvik.

Foretaket er en inkluderende arbeidsliv-virksomhet (IA), og har forpliktet seg gjennom IA-avtalen. Foretaket har seniorpolitikk for medarbeidere i alderen 62 år og eldre. Ordningen har som målsetning å bidra til at eldre arbeidstakere står lengre i sine stillinger. Det rapporteres om godt lokalt arbeid med forebyggende arbeid og sykefraværsproblematikk i apotekene, noe som har medført nedgang i sykefraværet i 2014.

Sykefraværet var i 2014 på om lag 11 151 dager, som utgjorde 7,6 % av total arbeidstid i foretaket. Det ble ikke rapportert AKAN-saker i 2014.

Resultatdisponering

Sykehusapotekene HF hadde et overskudd på 113 797 649 kroner i 2014. Styret foreslår følgende disponering av årsresultatet:

• <u>Til fri egenkapital</u>	kr	113 797 649
Totalt disponert	kr	113 797 649

Foretakets frie egenkapital per 31. desember 2014 var 301 435 448 kroner.

Oslo, 26. februar 2015

Erling Ruge
Styreleder

Halfrid Waage
Styrets nestleder

Eirik Moen

Einfrid Halvorsen

Anne Markestad

Sissel Reigstad

Trond Ellingsen

Marita Hellum Dahl

Tore Prestegard
Administrerende direktør